

Onderzoek vleermuizen, gierzwaluw en huismus

Sint-Jozefkerk Geldrop

Rapport: 303066

Ons groene
inzicht
brengt uw
groen
in zicht!

. . .

Colofon

Opdrachtgever

Houta
De heer R. van der Burgt
Industriepark 11
5663 PG Geldrop

Dossiergegevens

Dossiernummer: 303066
Uw referentie: PO780
Status rapport: v1.0
Datum rapport: 23 oktober 2020
Citeertitel: Verhaar J., 2020. Onderzoek vlermuizen, gierzwaluw en huismus Sint-Jozefkerk, Geldrop, 303066, Cobra Groeninzicht Vianen (NB)

Projectteam

Projectverantwoordelijke: Jasper Verhaar
Vakspecialisten: Jasper Verhaar (adviseur/veldecoloog/vleermuisdeskundige)
Dennis Slotboom (adviseur/veldecoloog/vleermuisdeskundige)
Dries van Tuijn (veldecoloog/vleermuisdeskundige)
Kwaliteitscontrole: Dennis Slotboom
Redactie: Gerdien Jacobs

Contactgegevens

info@Cobra-groeninzicht.nl
www.Cobra-groeninzicht.nl
T. 088 – 262 72 00

Adres

Cobra Groeninzicht
Franssenstraat 66
5434 SJ Vianen (NB)

Bedrijfsgegevens

KvK Eindhoven 17232157
Btw-nr. NL 8199.70.220.B01
IBAN NL90 INGB 0008 5217 90

Inhoud

Samenvatting	2
1 Inleiding	4
2 Situatie en planvorming	5
2.1 Projectgebied	5
2.2 De situatie	5
2.3 Planvorming	7
3 Werkwijze	8
3.1 Vleermuizen	8
3.2 Gierzwaluw	8
3.3 Huismus	8
3.4 Overzicht onderzoeksinspanning	9
4 Resultaten	10
4.1 Resultaten vleermuizen	10
4.1.1 Waargenomen soorten	10
4.1.2 Geen kraamverblijfplaatsen	10
4.1.3 Overige verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis	10
4.1.4 Overige verblijfplaatsen gewone grootoorvleermuis	11
4.1.5 Vliegroute en foerageergebied	13
4.2 Resultaten gierzwaluw	13
4.3 Resultaten huismus	13
5 Conclusie en advies	15
5.1 Onderzoeksvragen	15
5.2 Advies	16
6 Verklarende woordenlijst	17
7 Literatuurlijst	18
Bijlage 1. CV's betrokken ecologen	
Bijlage 2. Rapport Quickscan flora en fauna – BNL advies	
Bijlage 3. Waarnemingen vleermuizen	
Bijlage 4. Waarnemingen gierzwaluw	
Bijlage 5. Waarnemingen huismus	
Bijlage 6. Overzicht alternatieve verblijfplaatsen	

Samenvatting

In opdracht van Houta heeft Cobra Groeninzicht een natuuronderzoek uitgevoerd bij de Sint-Jozefkerk in Geldrop. Het gaat om een gericht onderzoek naar verblijfplaatsen van verschillende soorten vleermuizen en van gierzwaluwen en huismussen. Deze soorten zijn in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermd. De kerk wordt verbouwd en getransformeerd naar appartementencomplex. Daarbij konden negatieve effecten op genoemde soorten op voorhand niet uitgesloten worden. U wilt weten hoe u moet handelen binnen het kader van de Wnb.

Werkwijze

Wij hebben het rapport van de in maart 2020 door BNL advies uitgevoerde quickscan flora en fauna geraadpleegd om de aanpak van het onderzoek te bepalen. Vervolgens hebben wij op zes momenten onderzoek met de batdetector en op vier momenten een visuele inspectie naar vleermuizen uitgevoerd. Wij hebben hierbij de richtlijnen uit het Vleermuisprotocol 2017 als leidraad gebruikt. Voor gierzwaluw en huismus hebben wij het projectgebied op respectievelijk drie en twee momenten bezocht. De richtlijnen uit het Kennisdocument Gierzwaluw en het Kennisdocument Huismus van BIJ12 waren hierbij bepalend voor de werkwijze.

Resultaten

Tijdens het onderzoek hebben wij zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis aangetroffen, voornamelijk binnen in de kerk. Er zijn één nestplaats van gierzwaluw en vijf nestplaatsen van huismussen aanwezig onder de dakpannen van de kerk.

Conclusie

Voor gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis zijn specifieke maatregelen nodig. De aangetoonde vleermuisverblijfplaatsen kunnen niet behouden blijven of worden tijdelijk ongeschikt en daarmee vindt overtreding plaats van artikel 3.5 lid 4 Wnb. De werkzaamheden leiden ook tot verstoring van vleermuizen. Daarmee is sprake van overtreding van artikel 3.5 lid 2 Wnb.

Ook voor gierzwaluwen en huismussen zijn specifieke maatregelen nodig. Door het uitvoeren van werkzaamheden gaan de aangetoonde nestplaatsen namelijk verloren of worden tijdelijk ongeschikt. Daarmee vindt overtreding plaats van artikel 3.1 lid 2 Wnb.

Advies

Specifieke maatregelen zijn nodig, zodat een voldoende aantal geschikte alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen beschikbaar zijn en er zo min mogelijk verstoring optreedt tijdens de werkzaamheden. Een deel van de alternatieve verblijfplaatsen zijn reeds aangebracht. Het overtreden van de verbodsbepalingen is echter niet te voorkomen en daarom is eerst een ontheffing in het kader van de Wnb nodig.

Momenteel wordt nog onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor het behouden van of geschikt(er) maken van de zolderruimtes en een kelder voor vleermuizen. Sommige werkzaamheden kunnen alvast - ontheffingsvrij - worden uitgevoerd. De voorwaarde is dat de werkzaamheden vooraf in een door een ecooloog opgesteld ecologisch werkplan staan beschreven en worden begeleid.

1

Inleiding

In opdracht van Houta hebben wij een onderzoek naar vleermuizen, gierzwaluw en huismus uitgevoerd bij de Sint-Jozefkerk aan het Sint Jozefplein in Geldrop. Dennis Slotboom, Dries van Tuijn en Jasper Verhaar hebben het veldwerk uitgevoerd in de periode mei t/m september 2020. Jasper Verhaar heeft het rapport opgesteld en Dennis Slotboom heeft het inhoudelijk gecontroleerd. De cv's van de betrokken ecologen vindt u in bijlage 1.

Aanleiding en doel

Dit onderzoek moet uitgevoerd worden in verband met het voornemen de kerk te transformeren naar een appartementencomplex met dertig zorgwoningen. Uit een in 2020 door BNL advies uitgevoerde quickscan flora en fauna (zie bijlage 2) is gebleken dat vleermuizen, huismussen en mogelijk ook gierzwaluwen verblijfplaatsen hebben in de kerk. Wij hebben onderzocht welke soorten vleermuizen op welke manier gebruikmaken van de kerk. Ook van huismus en gierzwaluw hebben wij onderzocht (of en) waar zich verblijfplaatsen bevinden. U wilt namelijk weten hoe u moet handelen binnen het kader van de Wet natuurbescherming.

Onderzoeksvragen

Wij beantwoorden met dit onderzoek de volgende vragen:

- Zijn vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen aanwezig in het projectgebied?
- Wat is de waarde van de kerk voor vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen?
- Welke vervolgstappen zijn noodzakelijk in het kader van de Wet natuurbescherming?

Hebt u na het lezen van dit rapport nog vragen?

Neem dan contact op met Jasper Verhaar op telefoonnummer 088-262 72 00.

Uw veelzijdig specialist,

Joost Verhagen
Directeur

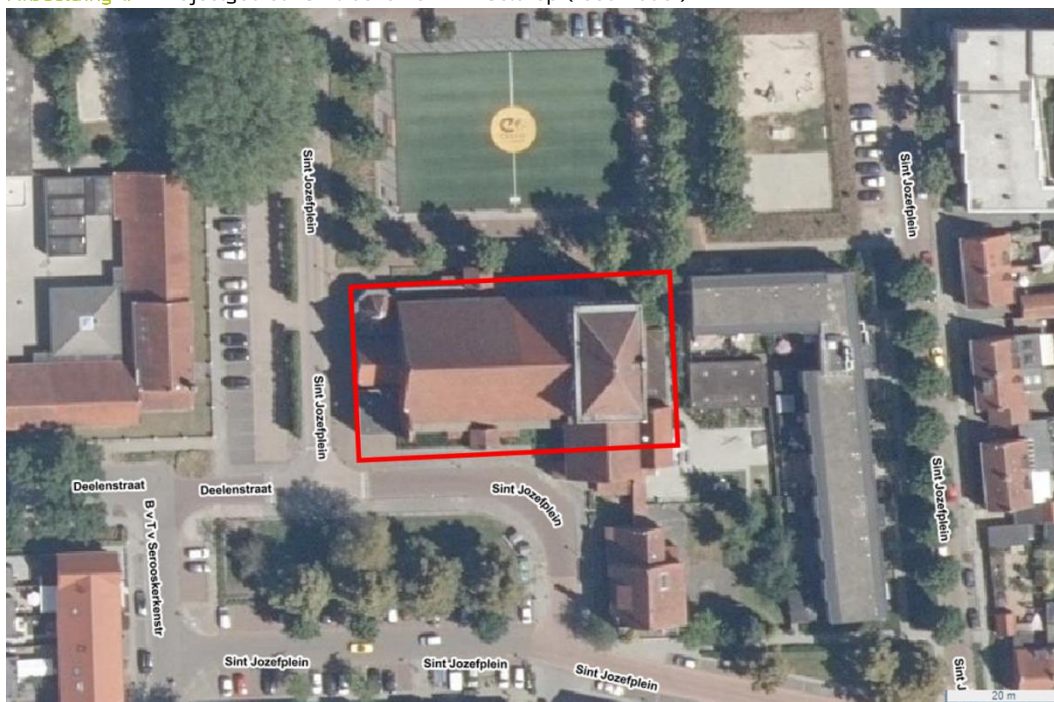
Vianen (NB), 23 oktober 2020

2 Situatie en planvorming

2.1 Projectgebied

Het projectgebied betreft de Sint-Jozefkerk aan het Sint Jozefplein in Geldrop. Op afbeelding 1 is de kerk aangeduid.

Afbeelding 1. Projectgebied 'Sint-Jozefkerk' in Geldrop (rood kader)

2.2 De situatie

Gebouw

De Sint-Jozefkerk is een voormalig Rooms-Katholiek kerkgebouw. Het is een driebeukige bakstenen kruiskerk met een vierkante toren. Bovenin de toren is een zolder aanwezig die niet van binnenuit bereikbaar is. Boven de westingang is ook een zolder aanwezig. In de kerk zelf is geen zolder aanwezig. De westgevel wordt geflankeerd door een klokkentorentje. De binnenzijde van de kerk is nagenoeg leeg, op enkele meubelstukken na. Op foto 1, 2 en 3 is de situatie afgebeeld.

Historie

De kerk werd in 1932 gebouwd en is geklasseerd als Rijksmonument. In 2010 werd, vanwege teruglopend kerkbezoek, de kerk onttrokken aan de eredienst. Het gebouw werd gekocht door initiatiefnemers om het te verbouwen, maar inrichting werd keer op keer uitgesteld. Dit heeft geleid tot vandalisme, waarbij onder andere ramen zijn ingegooid. Op dit moment zijn er meerdere kapotte ramen aanwezig in de vierkante toren.

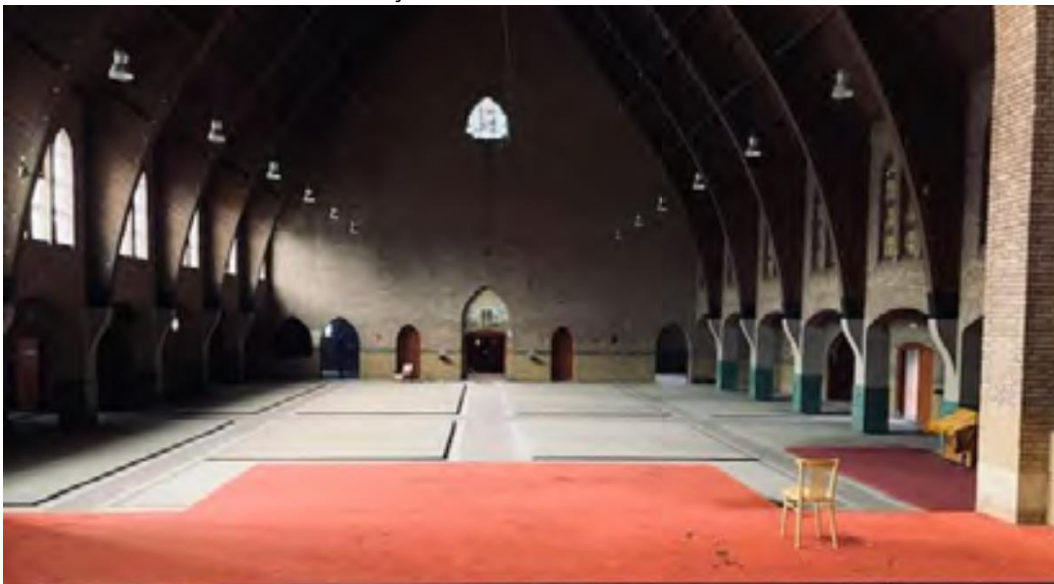
Foto 1. Algemeen beeld van de Sint-Jozefkerk

Foto 2. Vierkante toren met kapotte ruiten gezien vanaf de noordwestzijde

Foto 3. Situatie aan de binnenzijde

2.3 Planvorming

Houta is voornemens de kerk te transformeren tot appartementencomplex met in de kerk dertig woningen. In het huidige ontwerp blijven de contouren van het gebouw zoals deze zijn. In het zuidelijke dak worden langwerpige verticale ramen gemaakt. Aan de zuidelijke gevel komt een nieuwe ingang, waarvoor de bestaande ingang verbouwd zal worden. Rondom worden raamkozijnen toegevoegd, maar met name aan de zuid- en oostzijde van het gebouw. Aan de binnenzijde worden wooneenheden en gezamenlijke ruimtes gecreëerd. De zolder van de vierkante toren en de zolder boven de westingang blijven behouden en krijgen geen nieuwe functie. De zolders worden in het kader van onderhoud, isolatie en brandveiligheid mogelijk wel gerenoveerd. Het aangrenzende gebouw van het kinderdagverblijf is geen onderdeel van de planvorming en blijft onveranderd. Wanneer en gedurende welke periode er werkzaamheden plaatsvinden is nog niet precies duidelijk.

3 Werkwijze

3.1 Vleermuizen

Onderzoek met batdetector

Wij hebben met behulp van batdetectors bepaald of vleermuizen in en bij de kerk aanwezig zijn en wat voor gedrag zij vertonen. Het gedrag geeft inzicht in de functionaliteit van het projectgebied voor vleermuizen. Wij hebben gelet op het in- en uitvliegen van potentiële verblijfplaatsen, foeragegedrag, langsvliegen en het uiten van sociale roepen. Wij zijn ervan uitgegaan dat in het projectgebied verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger en grootoorvleermuizen aanwezig kunnen zijn. Wij hebben zes gerichte veldbezoeken met de batdetector uitgevoerd. Om het aantal onderzoeksronden te bepalen, zijn de richtlijnen uit het Vleermuisprotocol leidend. Dit protocol is ontwikkeld door het Netwerk Groene Bureaus en goedgekeurd door zoogdiervereniging VZZ, Gegevens Autoriteit Natuur (GAN) en het Ministerie van LNV.

Visuele inspectie binnenzijde kerk

Wij hebben aan de binnenzijde van de kerk met behulp van een zaklamp en verrekijker gezocht naar vleermuizen of sporen van vleermuizen zoals uitwerpselen, urinestrepen en prooiresten. Hierbij hebben wij de zolder boven de westingang op vier momenten overdag geïnspecteerd, namelijk op 27 mei 2020, 13 augustus 2020, 26 augustus 2020 en 14 september 2020. De zolder in de kerktoren hebben wij op 9 oktober 2020 overdag geïnspecteerd. De vanaf de grond te bekijken kieren en spleten in de kerk hebben wij vlak voor of vlak na het onderzoek met de batdetector geïnspecteerd. Wij hebben ook gebruikgemaakt van de inspectie die tijdens de quickscan flora en fauna door BNL advies is uitgevoerd op 13 maart 2020.

3.2 Gierzwaluw

Wij hebben door visuele waarnemingen bepaald of en waar zich locaties van nesten en rustplaatsen van gierzwaluwen bevinden. Hierbij hebben wij gelet op vluchten van gierzwaluwen op dakgoot-/nokhoogte en het in- en uitvliegen van waarschijnlijke nestplaatsen. Wij hebben drie gerichte veldbezoeken uitgevoerd. Om het aantal onderzoeksronden te bepalen, volgen wij de richtlijnen uit het Kennisdocument Gierzwaluw.

3.3 Huismus

Wij hebben door visuele waarnemingen bepaald of en waar zich locaties van nesten en schuilplaatsen bevinden en of de directe omgeving daarvan deel uitmaakt van de functionele leefomgeving van huismussen. Wij hebben hierbij gelet op aanwezigheid van huismussen op de dakranden en in bosschages in en nabij het projectgebied. Wij hebben twee gerichte veldbezoeken uitgevoerd. Om het aantal onderzoeksronden te bepalen, volgen wij de richtlijnen uit het Kennisdocument Huismus.

3.4 Overzicht onderzoeksinspanning

Een overzicht van het uitgevoerde veldwerk en de omstandigheden hierbij vindt u in tabel 1. Voor vlemuizen zijn alleen de veldbezoeken met behulp van een batdetector in dit overzicht opgenomen.

Tabel 1. Overzicht van uitgevoerde veldbezoeken

Vleermuizen	Bezoek 1	Bezoek 2	Bezoek 3	Bezoek 4	Bezoek 5	Bezoek 6
Datum	27-05-2020	29-06-2020	15-07-2020	13-08-2020	01-09-2020	14-09-2020
Start-/eindtijd	21.30 – 0.00 uur	2.20 – 5.20 uur	21.45 – 0.15 uur	0.00 – 2.00 uur	0.00 – 2.00 uur	19.45 – 22.30 uur
Onderzoeker(s)	Jasper Verhaar Dries van Tuijn	Jasper Verhaar Dries van Tuijn	Jasper Verhaar Dennis Slotboom	Jasper Verhaar	Dries van Tuijn	Jasper Verhaar
Temperatuur (gemiddeld)	16°C	14°C	15°C	24°C	12°C	24°C
Windkracht	3 Bft	2 Bft	2 Bft	2 Bft	0 Bft	1 Bft
Windrichting	NO	ZW	NW	O	O	O
Bewolking	Onbewolkt	Half bewolkt	Bewolkt	Half bewolkt	Half bewolkt	Onbewolkt
Gierzwaluw	Bezoek 1	Bezoek 2	Bezoek 3			
Datum	27-05-2020	10-06-2020	15-07-2020			
Start-/eindtijd	19.30 – 21.30 uur	19.30 – 21.30 uur	7.30 – 8.30 uur			
Onderzoeker(s)	Jasper Verhaar Dries van Tuijn	Jasper Verhaar	Dries van Tuijn			
Temperatuur (gemiddeld)	18°C	17°C	15°C			
Windkracht	3 Bft	2 Bft	2 Bft			
Windrichting	N	N	NW			
Huismus	Bezoek 1	Bezoek 2				
Datum	30-04-2020	11-05-2020				
Start-/eindtijd	9.15 – 11.15 uur	7.00 – 8.00 uur				
Onderzoeker(s)	Jasper Verhaar	Jasper Verhaar				
Temperatuur (gemiddeld)	12°C	9°C				
Windkracht	4 Bft	3 Bft				
Windrichting	ZW	NO				

4 Resultaten

4.1 Resultaten vleermuizen

4.1.1 Waargenomen soorten

Tijdens het onderzoek met de batdetector en tijdens onze visuele inspecties hebben wij gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen. De waarnemingen zijn per veldbezoek schematisch weergegeven op de kaarten in bijlage 3.

4.1.2 Geen kraamverblijfplaatsen

Wij hebben geen kraamverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen tijdens het onderzoek met de batdetector of tijdens de visuele inspecties. Aanwezigheid van kraamverblijfplaatsen is dan ook uitgesloten.

4.1.3 Overige verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis

Tijdens de visuele inspectie op 13 augustus 2020 hebben wij één zomerverblijfplaats met daarin één gewone dwergvleermuis aangetroffen. Dit exemplaar zat tussen een houten balk en de binnenmuur (zie foto 4).

Tijdens de quickscan door BNL advies op 13 maart 2020 is deze plek ook aangewezen als winterverblijfplaats. Op dat moment waren er op verschillende plekken tussen de houten balken en de binnenmuren circa vijftien gewone dwergvleermuizen zichtbaar. De aanwezigheid van gewone dwergvleermuizen op dat moment van het jaar wijst op een winterverblijfplaats. Bovendien hebben wij op 29 juni 2020 en 13 augustus 2020 laat in de nacht zwermende vleermuizen waargenomen bij het glas-in-loodkozijn hoog aan de oostgevel van de kerktoren. Het ging in beide gevallen om circa vijf exemplaren. Van gewone dwergvleermuis is bekend dat deze tijdens zomernachten zwermend gedrag vertonen bij plekken die later in het jaar als winterverblijfplaats in gebruik worden genomen.

Verder zijn er vermoedelijk twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig aan de buitenzijde van de kerk. Tijdens het onderzoek met de batdetector hebben wij aan de noordzijde van de kerk namelijk twee balsterritoria van gewone dwergvleermuis aangetroffen aan de hand van roepende mannetjes. De aanwezigheid van paarterritoria betekent zeer waarschijnlijk ook dat daadwerkelijke paarverblijfplaatsen aanwezig zijn. Het is niet vast te stellen om welke plekken het precies gaat, omdat wij alleen baltsroepen hebben gehoord van rondvliegende vleermuizen en niet vanuit een verblijfplaats bij de kerkgevel. Het is van gewone dwergvleermuis bekend dat de baltsroepen voornamelijk tijdens het vliegen worden geuit, maar wel in de buurt van een paarverblijfplaats. Het is aannemelijk dat de paarverblijfplaatsen zich bevinden achter kieren bij de dakgoot.

Tenslotte hebben wij tijdens het onderzoek met de batdetector één zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen in een gebouw naast de kerk.

Foto 4. Gewone dwergvleermuis (binnen gele cirkel) in zomer- en winterverblijfplaats in de kerk

4.1.4 Overige verblijfplaatsen gewone grootoorvleermuis

Tijdens de visuele inspecties hebben wij op drie plekken verblijfplaatsen van steeds één gewone grootoorvleermuis aangetroffen. Het gaat om een vermoedelijk tijdelijke verblijfplaats achter een tegen de wand staand schilderij bij de noordingang (waargenomen op 13 augustus 2020, zie foto 5), twee vaste verblijfplaatsen op de zolder boven de westingang (13 augustus, 24 augustus en 14 september 2020, zie foto 6 en 7) en een vaste verblijfplaats op de zolder van de kerktoren (9 oktober 2020, zie foto 8). Van de vaste verblijfplaatsen staat vast dat het om zomerverblijfplaatsen gaat. De kans is groot dat er ook ten minste één als paarverblijfplaats wordt gebruikt. Tijdens het onderzoek met de batdetector op 1 september 2020 hebben wij namelijk sociale interactie tussen gewone grootoorvleermuizen waargenomen in de kerk. Er vlogen drie exemplaren luid roepend achter elkaar aan. Van gewone grootoorvleermuis is bekend dat dergelijk sociaal gedrag wijst op de aanwezigheid van een paarverblijfplaats. Bovendien hebben wij de visuele waarnemingen van gewone grootoorvleermuis gedaan vlak voor of tijdens de paarperiode. Van gewone grootoorvleermuis is bekend dat zomer- en paarverblijfplaatsen ook in de winter in gebruik kunnen zijn. Daarom is de aanwezigheid van drie winterverblijfplaatsen van deze soort aannemelijk.

Foto 5. Gewone grootoorvleermuis achter schilderij bij de noordingang (13 augustus 2020)

Foto 6. Gewone grootoorvleermuis (binnen gele cirkel) in zomer-, paar- en/of winterverblijfplaats op de zolder boven de westingang (13 augustus 2020)

Foto 7. Gewone grootoorvleermuis (binnen gele cirkel) in zomer-, paar- en/of winterverblijfplaats op de zolder boven de westingang (14 september 2020)

Foto 8. Gewone grootoorvleermuis in zomer-, paar- en/of winterverblijfplaats op de zolder van de kerktoren (9 oktober 2020)

4.1.5 Vliegroute en foerageergebied

Vliegroute

Het is aannemelijk dat gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis hun verblijfplaatsen in de kerk verlaten en bereiken via de kapotte ruiten in de vierkante toren. De kapotte ruiten zijn daarmee van groot belang voor de geschiktheid van de kerk als verblijfplaats voor deze soorten.

Foerageergebied

De mogelijkheid voor gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis om te foerageren in en rondom de kerk draagt bij aan de geschiktheid van de kerk als verblijfplaats.

In de kerk

Tijdens alle veldbezoeken met de batdetector zijn er enkele gewone dwergvleermuizen foeragerend aanwezig in de kerk. Tijdens vier van de zes veldbezoeken hebben wij ook een gewone grootoorvleermuis foeragerend in de kerk aangetroffen. Beide soorten zijn niet voortdurend foeragerend actief binnen de kerk. Dit wijst erop dat deze exemplaren ook buiten de kerk foerageren of tussendoor 's nachts een verblijfplaats opzoeken.

Rondom de kerk

Tijdens alle veldbezoeken met de batdetector zijn er vrijwel constant enkele gewone dwergvleermuizen foeragerend rondom de kerk aanwezig. Ook zijn er nu en dan foeragerende laatvliegers en rosse vleermuizen aanwezig. Maar alleen gewone dwergvleermuis toont daadwerkelijk binding met de kerk. Namelijk door het dicht langs de gevels jagen op insecten, maar niet gedurende lange aaneengesloten perioden. De laatvliegers en rosse vleermuizen foerageren voornamelijk boven open terrein en boven bomen in de omgeving van de kerk. Wij hebben geen foeragerende gewone grootoorvleermuizen waargenomen buiten de kerk. Echter, gewone grootoorvleermuizen zijn moeilijk waarneembaar omdat hun roepen zeer zacht zijn. Vanwege de aanwezigheid van deze soort in de kerk, kan aangenomen worden dat deze soort ook buiten de kerk foerageert.

4.2 Resultaten gierzwaluw

Wij hebben tijdens alle gerichte veldbezoeken gierzwaluwen waargenomen in en in de nabijheid van het projectgebied. Het gaat om zowel hoog- als laagvliegende exemplaren en om exemplaren die de kerk gebruiken als nestplaats. Er bevindt zich één nest onder het dak van de kerk en één nest onder een dakje bij het naastgelegen kinderdagverblijf. Het dakje van het kinderdagverblijf ligt net buiten het projectgebied. Beide nesten bevinden zich onder de dakpannen. De locaties van de nestplaatsen zijn weergegeven op de kaart in bijlage 4 en op foto 9 en 10. Buiten deze twee nestlocaties om hebben wij in de directe nabijheid van het projectgebied geen gierzwaluwnesten aangetroffen.

4.3 Resultaten huismus

Wij hebben tijdens alle gerichte veldbezoeken huismussen waargenomen in en in de nabijheid van het projectgebied. Het gaat om huismussen die af- en aanvliegen naar een nestplaats en om huismussen die zich ophouden in struiken in de omgeving. Er bevinden zich vijf nesten onder het dak aan de zuidzijde van de kerk. Tijdens de quickscan door BNL advies op 13 maart 2020 zijn ook enkele huismusnesten aangetroffen bij dezelfde dakgoot. In de directe omgeving bevinden zich meer nesten van huismussen. Schuil- en foerageerlocaties van huismussen zijn niet in het projectgebied aanwezig, maar wel vlak buiten het projectgebied. De locaties van onze waarnemingen zijn weergegeven op de kaarten in bijlage 5. Op foto 11 zijn de nestlocaties bij de kerk te zien.

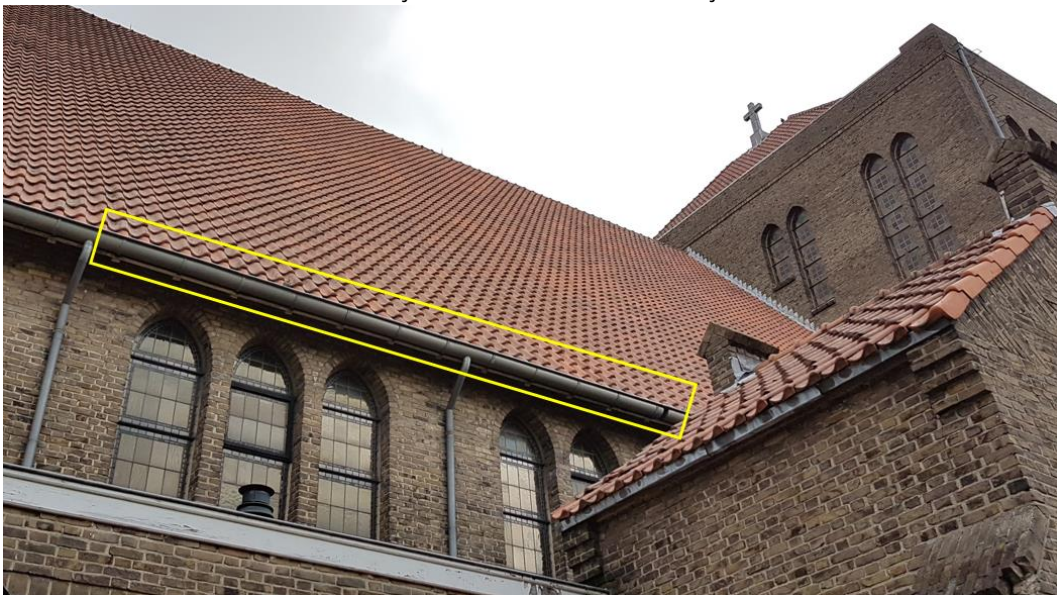
Foto 9. Nestlocatie van gierzwaluw onder het dak van de kerk

Foto 10. Nestlocatie van gierzwaluw onder het dakje bij het kinderdagverblijf

Foto 11. Globale locatie van de vijf huismusnesten aan de zuidzijde van de kerk

5 Conclusie en advies

5.1 Onderzoeksvragen

Zijn vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen aanwezig in het projectgebied?

Wij hebben vier soorten vleermuizen in en in de nabijheid van het projectgebied waargenomen. Het gaat om gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Alle waargenomen vleermuizen hebben wij met voldoende zekerheid op soortniveau kunnen determineren op basis van visuele waarnemingen en/of geluidsanalyse. Wij hebben ook gierzwaluwen en huismussen waargenomen in het projectgebied.

Wat is de waarde van de kerk voor vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen?

Vleermuizen

Er bevinden zich zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis in de kerk. De meeste verblijfplaatsen bevinden zich aan de binnenzijde, maar de toegang tot paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen bevinden zich aan de buitenzijde van de kerk. Naar schatting gaat het om één zomerverblijfplaats, twee paarverblijfplaatsen en verschillende winterverblijfplaatsen van circa vijftien gewone dwergvleermuizen. Voor gewone grootoorvleermuis gaat het naar schatting om drie zomerverblijfplaatsen die ook goed als paar- en winterverblijfplaats in gebruik kunnen zijn. Verder zijn de binnenzijde en de directe omgeving van de kerk een belangrijk onderdeel van het foerageergebied van de gewone dwergvleermuizen en gewone grootoorvleermuizen die zich in de kerk ophouden. De openingen door kapotte ruiten in de vierkante toren zijn essentieel voor deze soorten om de verblijfplaatsen te bereiken. Er zijn geen kraamverblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Er zijn ook geen verblijfplaatsen van laatvlieger of rosse vleermuis aanwezig.

Gierzwaluw en huismus

Er is één nest van gierzwaluw aanwezig onder een dakpan aan de westzijde van de kerk. Er zijn vijf nesten van huismussen aanwezig onder dakpannen aan de zuidzijde van de kerk. In het projectgebied zijn verder geen essentiële foerageer- en schuilplaatsen voor deze soorten aanwezig.

Welke vervolgstappen zijn noodzakelijk in het kader van de Wet natuurbescherming?

Gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis

Voor gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis zijn specifieke maatregelen nodig. Door het uitvoeren van werkzaamheden in en aan de kerk gaan de aangetoonde zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen en de daaraan gerelateerde foerageerfuncties in de kerk namelijk verloren of worden tijdelijk ongeschikt. Daarmee vindt overtreding plaats van artikel 3.5 lid 4 Wnb. De werkzaamheden leiden ook tot verstoring van deze soorten omdat zij op een bepaald moment noodgedwongen een alternatieve verblijfplaats of veranderde verblijfplaats moeten innemen. Er zijn immers jaarrond vleermuizen aanwezig in de kerk. Dit kan stress veroorzaken. Daarmee is sprake van overtreding van artikel 3.5 lid 2 Wnb. Specifieke maatregelen zijn nodig, zodat een voldoende aantal geschikte verblijfplaatsen beschikbaar zijn en vleermuizen zo min mogelijk worden verstoord. Het overtreden van de verbodsbepalingen is echter niet te voorkomen en daarom is een ontheffing in het kader van de Wnb nodig. In paragraaf 5.2 lichten we dit verder toe.

Gierzwaluw en huismus

Voor gierzwaluwen en huismussen zijn specifieke maatregelen nodig. Door het uitvoeren van werkzaamheden in en aan de kerk gaan de aangetoonde nestplaatsen namelijk verloren of worden tijdelijk ongeschikt. Daarmee vindt overtreding plaats van artikel 3.1 lid 2 Wnb. Specifieke maatregelen zijn nodig, zodat een voldoende aantal geschikte verblijfplaatsen beschikbaar zijn voorafgaand aan het broedseizoen van deze soorten. Het overtreden van de verbodsbepalingen is echter niet te voorkomen en daarom is voor zowel gierzwaluw als huismus een ontheffing in het kader van de Wnb nodig. In paragraaf 5.2 lichten we dit verder toe.

5.2 Advies

Ontheffing Wnb aanvragen

U bent verplicht een ontheffing in het kader van de Wnb aan te vragen bij Provincie Noord-Brabant. Houd er rekening mee dat de behandeling van een ontheffingsaanvraag dertien tot twintig weken kan duren. Bovendien bent u leges verschuldigd. Wij nemen het opstellen van de ontheffingsaanvraag en het benodigde activiteitenplan u graag uit handen.

Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden

Een van de voorschriften bij de ontheffing zal worden dat er tijdig alternatieve verblijfplaatsen worden aangeboden. Een te verwijderen verblijfplaats mag namelijk pas ongeschikt worden gemaakt als de alternatieve verblijfplaats functioneel is. Hierin heeft u deels al invulling gegeven door ons alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van vleermuis- en vogelkasten aan te laten brengen. Een overzicht van de vleermuis- en vogelkasten vindt u in bijlage 6. Hieronder vindt u een korte toelichting

Op 26 augustus 2020 en 10 september 2020 hebben wij één grote vierlaagse vleermuiskast (type VK SK O2 van Vivara Pro), acht platte tweelaagse houten vleermuiskasten (type VK MP O2), acht gierzwaluwkasten (NK GZ O8) en acht huismuskasten (type NK MU O8) opgehangen. De vleermuiskasten hangen op aan verschillende gebouwen, op verschillende hoogtes en met de invliegopening naar verschillende windrichtingen. Deze vleermuiskasten zijn geschikt om te dienen als kraam-, zomer-, paar- en/of winterverblijfplaats (deze laatste functie alleen bij mild weer) voor onder andere gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Op 10 september 2020 hebben wij gierzwaluw- en huismuskasten opgehangen. De kasten hangen steeds in clusters van vier aan verschillende gebouwen en met de invliegopening naar het noorden of het oosten (om oververhitting te voorkomen).

Zolders en kelder voor vleermuizen

Momenteel onderzoekt u nog de mogelijkheden voor het behouden van of geschikt(er) maken van de zolderruimtes en een kelder als onder andere winterverblijfplaats voor vleermuizen. Wij willen u hierbij graag adviseren.

Ontheffingsvrije werkzaamheden volgens ecologisch werkplan

Sommige werkzaamheden kunnen alvast - ontheffingsvrij - worden uitgevoerd. Het gaat dan om werkzaamheden waarvan op voorhand vast staat dat deze beschermde soorten in de kerk niet verstoren. Denk hierbij aan werkzaamheden zoals het vervangen van intact glas-in-lood door tijdelijke afdekplaten, het demonteren van houten vloerdelen en het opruimen van losse spullen. De voorwaarde is dat de werkzaamheden vooraf in een ecologisch werkplan staan beschreven. Verder staan in dit plan de 'spelregels' waaraan voldaan moet worden om verstoring tijdens de werkzaamheden te voorkomen. Een deskundige op het gebied van vleermuizen en vogels moet het ecologisch werkplan opstellen op basis van de beschikbare kennis uit het voorliggende onderzoek. Deze persoon is ook het aanspreekpunt bij vragen of calamiteiten tijdens de werkzaamheden met betrekking tot vleermuizen en vogels. Ook deze maatregel verzorgen wij graag voor u.

6 Verklarende woordenlijst

Foerageergebied

Het gebied of netwerk van gebieden waarin een soort zich van voedsel voorziet.

Nader onderzoek

Een nader onderzoek is een diepgaande beoordeling naar de functionaliteit van bijvoorbeeld rust- en verblijfplaatsen, de functionaliteit van biotopen voor beschermde soorten en het bepalen van welke soorten op welke manier gebruik maken van het projectgebied. Een quickscan geeft een eerste inschatting. Het nader onderzoek maakt de inschatting concreet.

Ontheffing

Onder bepaalde voorwaarden mogen soms de verbodsbepalingen uit de Wnb geschonden worden als daarvoor een ontheffing wordt afgegeven. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Projectgebied

Het gebied waarin werkzaamheden worden verricht en wat geldt als grens voor het uitvoeren van de beoordelingen in het kader van nader onderzoek. De beoordeling van natuurwaarden en het voorkomen van beschermde soorten houdt echter niet op bij de projectgrens. In het nader onderzoek vormt het projectgebied en de omgeving het onderzoeksgebied.

Quickscan Natuur

In onze quickscan toetsen wij een voorgenomen ontwikkeling aan de Wet natuurbescherming. De twee hoofdvragen zijn: Zijn de voorgenomen werkzaamheden in strijd met de Wet natuurbescherming (Wnb) of met provinciaal beleid? En welke vervolgstappen zijn nodig voordat met de uitvoering gestart kan worden? Met dit rapport heeft de initiatiefnemer een bewijsstuk in handen dat een ecologische quickscan is verricht.

Verblijfplaats

Een verblijfplaats is een onderdeel van het leefgebied van een soort en is essentieel voor het functioneren van de soort. Per soort is de beschrijving van een verblijfplaats verschillend. Voor een vis is dit bijvoorbeeld een ondiep gedeelte van een sloot, voor een vogel een nest en voor een vleermuis een boomholte of een spouwmuur.

Vleermuisprotocol 2017

Het Vleermuisprotocol 2017 beschrijft het onderzoek dat nodig is om de kans op aanwezigheid van vleermuizen vast te stellen voor ruimtelijke ordeningsprocedures.

Vliegrouete

Een vliegrouete is een doorgaans lijnvormige en beschutte groenstructuur die door vleermuizen wordt gebruikt om zich tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Het kan per vleermuissoort verschillen welke eisen worden gesteld aan een vliegrouete. Denk hierbij aan hoogte, dichtheid, structuur en blootstelling aan licht en wind.

Wet natuurbescherming (verbodsbepalingen)

De Wet natuurbescherming is de Nederlandse wet die de bescherming van natuurgebieden, soorten en bos regelt.

7 Literatuurlijst

Kennisdocumenten

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Laatzvlieger *Eptesicus serotinus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Rosse vleermuis *Nyctalus noctula*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

Algemene literatuur

- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Geraadpleegde websites

- www.vleermuis.net (soorteninformatie)
- www.bij12.nl (kennisdocumenten beschermde soorten)
- www.zoogdiervereniging.nl (soorteninformatie)

Bijlage 1

Cv's betrokken ecologen

Naam: Dennis Slotboom BSc

Functie: Veldecoloog, projectleider, kwaliteitscontroleur

Relevante opleidingen:

- HBO Natuur en landschapsinrichting, Larenstein, Velp, met specialisatie in natuurbeheer, vegetatiekunde en landschapsecologie
- Vleermuizen en Planologie, cursus van de Zoogdiervereniging
- Gecertificeerd niveau 3 gedragscode bestendig beheer groenvoorzieningen
- European Tree Technician, specialist bomen

Ervaring:

Dennis werkt sinds 2008 bij Cobra adviseurs als specialist natuur & ecologie. Sinds 2008 heeft Dennis ruime ervaring opgedaan in het uitvoeren van quickscans en, sinds 2011, in het uitvoeren van vleermuisonderzoek. Sinds 2009 verzorgt Dennis de ecologische begeleiding van opdrachtgevers bij de voorbereiding van projecten. Samen bespreekt Dennis met de opdrachtgevers de te nemen stappen in het kader van de Wet natuurbescherming en verzorgt offertes, onderzoek en ontheffingsaanvragen.

Meer informatie over Dennis is op te vragen bij Cobra Groeninzicht.

Naam: Jasper Verhaar MSc

Functie: Veldecoloog, projectleider, kwaliteitscontroleur

Relevante opleidingen:

- HBO Aquatische Ecotechnologie / Watermanagement, HZ University of Applied Sciences (cum laude)
- Minor Bachelor of Biodiversity, Unitec Institute of Technology New Zealand
- MSc Biology & Science Communication and Society, Universiteit Leiden (cum laude)
- Gecertificeerd niveau 4 gedragscode ruimtelijke ontwikkelingen
- Vleermuizen en Planologie, cursus van de Zoogdiervereniging

Ervaring:

Jasper is sinds 2016 werkzaam bij Cobra adviseurs als specialist bomen, water & ecologie. Jasper is vanaf het begin betrokken bij het uitvoeren en rapporteren van quickscans, vleermuisonderzoek en onderzoek naar andere beschermde soorten waaronder steenuil, buizerd, rugstreeppad en marterachtigen. Jasper voert momenteel opdrachten uit voor gemeenten, waterschappen en projectontwikkelaars en voert voor deze partijen de gesprekken in de offertefase, voert veldwerk uit en rond samen met de opdrachtgever een project af.

Meer informatie over Jasper is op te vragen bij Cobra Groeninzicht.

Naam: Dries van Tuijn

Functie: Veldecoloog, specialist verblijfplaatsen beschermde soorten

Relevante opleidingen:

- MBO niveau 4 Bos en Natuurbeheer bij MBCS Velp
- Cursus Wet natuurbescherming niveau 1 bij IPC Groen
- Cursus Wet natuurbescherming niveau 2 bij IPC Groen

Ervaring:

Dries is zelfstandig ondernemer en heeft zich gespecialiseerd als veldecoloog met als specialisatie het opsporen van verblijfplaatsen van beschermde soorten. Daarnaast voert Dries sinds 2013 zelfstandig quickscans uit en nader onderzoek naar vleermuizen, vogels en kleine zoogdieren. Als docent van de opleiding 'Wet natuurbescherming Zorgvuldig handelen niveau 1 en 2' en als gastdocent van de opleiding 'Faunacontroleur' beschikt Dries over actuele kennis van de huidige natuurwetgeving en de praktische invulling daarvan.

Meer informatie over Dries is op te vragen bij Cobra Groeninzicht.

Bijlage 2

Quickscan flora en fauna - BNL advies

21-3-2020

QuickScan flora en fauna

Sint-Jozefkerk, Geldrop

BNL advies
Tuin- en landschapsarchitectuur en ecologisch advies

R.J.L. Bijvelds (Rik)
ECOLOGOOG BNL ADVIES

*Verkennd onderzoek naar de aanwezigheid van vaste rust- en
verblijfplaatsen van beschermde flora en fauna, op en rondom de
locatie:*

Sint-Jozefkerk, Geldrop

Colofon:

Opgesteld door: BNL advies
De Koekoeksbloem 27
5428 PE Venhorst
T: 06 18 90 46 06
E: info@bnladvies.nl
W: www.bnladvies.nl

Opdrachtgever: HOUTA
Dhr. R. van der Burght
Industriepark 11
5660 AC Geldrop

Status: definitief
Versie: 20024.QFF01
Datum: 21-3-2020
Auteur: Ing. R.J.L. Bijvelds (Rik)

BNL advies
Tuin- en landschapsarchitectuur en ecologisch advies

Inhoud

Colofon:	1
1. Inleiding	3
2. De ontwikkeling	4
2.1 De kerk	4
2.2 Vooronderzoek	5
3. Bevindingen	6
3.1 Huismussen	6
3.1.1 De kerk.....	6
3.1.2 De aangrenzende schuurtjes.....	7
3.2 Vleermuizen	7
3.2.1 De kerk, buitenzijde	7
3.2.2 De kerk, binnenzijde.....	8
3.3 Overige bevindingen.....	9
3.4 Beplantingen.....	10
3.4.1 Klimplanten	10
3.4.2 Muurvarens.....	10
4. Conclusie	12

1. Inleiding

Op verzoek van dhr. R. van der Burght van HOUTA, is op vrijdag 13 maart 2020 een quickscan uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming. De ecologische quickscan bestaat uit een veldonderzoek op locatie en bijbehorende verslaglegging.

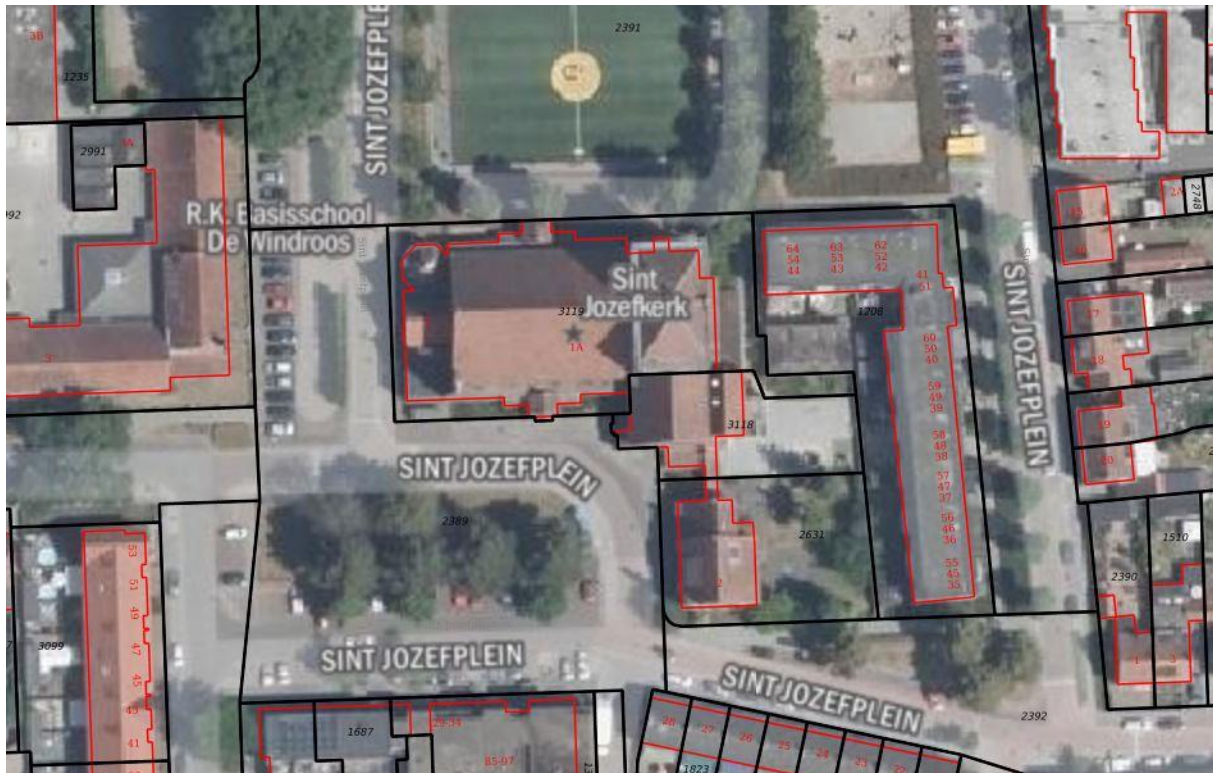
Doel van deze quickscan is het verkrijgen van informatie over de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en dan voornamelijk de aanwezigheid van tijdelijke of vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze informatie is nodig ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden aan de Sint-Jozefkerk in Geldrop.

De werkzaamheden betreffen een gedeeltelijke sloop, renovatie, en verbouwing/transformatie van de voormalige St. Jozefkerk naar zorginstelling met appartementen.

De quickscan richt zich op het verkrijgen van een geïnformeerd beeld van de mogelijke consequenties vanuit de natuurwetgeving en -beleid. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

2. De ontwikkeling

Tijdens het veldbezoek is een quickscan uitgevoerd op de projectlocatie en is gezocht naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de daarbij behorende vaste rust- en verblijfplaatsen. Het kavel met nummer 3119, welke bezocht en onderzocht is, staat afgebeeld in afbeelding 1.

Afbeelding 1: Het te verbouwen woonhuis en renoveren schuur op kavelnummer 173. Bron: Kadviewer.map5 21-03-2020

De werkzaamheden betreffen een gedeeltelijke sloop, renovatie, en verbouwing/ transformatie van de voormalige St. Jozefkerk naar zorginstelling met appartementen.

2.1 De kerk

De Sint-Jozefkerk is een voormalig Rooms-Katholiek kerkgebouw, gelegen aan Sint-Jozefplein 2 te Geldrop. Nabij de kerk is ook een pastorie, een basisschool en kleuterschool gevestigd. In de bestaande kerk, in een zijvleugel, is momenteel een kinderdagverblijf aanwezig.

Aan de noord-, oost- en westzijde van de bestaande kerk gaan gedeelten gesloopt worden. Verder worden er in de zuidzijde van de kerk en het dak nieuwe ramen aangebracht. Dit betekent dat er delen van de gevel en dak verwijderd gaan worden om ruimte te maken voor de kozijnen.

Verder zullen gedeelten van de kerk gerenoveerd worden welke momenteel in slechte staat zijn en worden in de kerk zelf appartementen gecreëerd voor jongeren die er begeleid zelfstandig wonen en voor ouderen met (beginnende) dementie.

2.2 Vooronderzoek

Voorafgaand aan het bezoek op de projectlocatie is de NDFD (zie tabel 1) geraadpleegd om te bekijken welke soorten aanwezig zijn in het gebied, om daarop de quickscan aan te passen. De projectlocatie valt binnen het kilometerhok 167-381.

Het belangrijkste wat opviel is dat in het gebied diverse soorten zoogdieren en dan vooral vleermuizen waargenomen zijn waar we mee te maken kunnen krijgen. Maar natuurlijk ook de vogelsoorten dienen beschermt te worden en dan vooral bewoonde nesten en jaarrond beschermde nesten/ nestlocaties.

Gezien de leeftijd van de kerk en de leegstand van +- 10 jaar en de oude beplantingen in de directe omgeving en groeiend tegen de kerk, was het dus belangrijk om het gebied goed te inventariseren op aanwezige holtes / mogelijke verblijfplaatsen, voortplantings-, en nestlocaties.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Zeldzaamheid	Rode Lijst
<i>Apodemus sylvaticus</i>	Bosmuis	a	TNB
<i>Capreolus capreolus</i>	Ree	a	TNB
<i>Castor fiber</i>	Bever	zzz	GE
<i>Crocidura russula</i>	Huisspitsmuis	a	TNB
<i>Eptesicus serotinus</i>	Laatvlieger	a	KW
<i>Erinaceus europaeus</i>	Egel	a	OG
<i>Lepus europaeus</i>	Haas	a	TNB
<i>Martes foina</i>	Steenmarter	z	TNB
<i>Meles meles</i>	Das	z	TNB
<i>Mustela nivalis</i>	Wezel	z	GE
<i>Mustela putorius</i>	Bunzing	z	TNB
<i>Myodes glareolus</i>	Rosse woelmuis	a	TNB
<i>Neomys fodiens</i>	Waterspitsmuis	z	KW
<i>Nyctalus noctula</i>	Rosse vleermuis	z	KW
<i>Ondatra zibethicus</i>	Muskusrat		
<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Konijn	a	GE
<i>Pipistrellus nathusii</i>	Ruige dwergvleermuis		
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Gewone dwergvleermuis	a	TNB
<i>Plecotus auritus</i>	Gewone grootoorvleermuis	z	TNB
<i>Procyon lotor</i>	Wasbeer		
<i>Rattus norvegicus</i>	Bruine rat	a	TNB
<i>Sciurus vulgaris</i>	Eekhoorn	a	TNB
<i>Sorex minutus</i>	Dwergspitsmuis	a	TNB
<i>Sus scrofa</i>	Wild zwijn	zz	TNB
<i>Talpa europaea</i>	Mol	a	TNB
<i>Tamiasciurus hudsonicus</i>	Amerikaanse rode eekhoorn		E
<i>Vulpes vulpes</i>	Vos	a	TNB

Tabel 1. Lijst voorkomende zoogdieren in directe omgeving projectlocatie. Bron: NDFD verspreidingsatlas.

Datum: 21-03-2020

3. Bevindingen

Het kerk, aangrenzende schuurtjes en omliggende gronden zijn op vrijdag 13-03-2020 visueel geïnspecteerd en gecontroleerd op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten of de nesten/ verblijfslocaties daarvan.

Waar tijdens de quickscan vooral op gelet/ naar gezocht is zijn de volgende soorten: - huismussen

- Huismussen
- Gierzwaluwen
- Vleermuizen
- Vaatplanten

3.1 Huismussen

Gezien de kerk belegd is met dakpannen is het belangrijk om te kijken naar de (mogelijke) aanwezigheid van huismussen. Dit wordt gedaan door te kijken en luisteren naar de aanwezigheid zelf, maar ook de beschermde nesten onder de pannen te zoeken.

3.1.1 De kerk

Wat al snel opviel was de aanwezigheid van huismussen onder de zuidkant van het dak van de kerk. Hier zaten twee huismussen te fluiten (zie afbeelding 2). Dit duidt er vaak op dat zij op deze plek onder de pannen nestelen. Het is dus belangrijk dat dit nader onderzocht wordt, aangezien de nesten van huismussen jaarrond beschermd zijn.

Afbeelding 2: Aanwezige huismus (mannetje) in de dakgoot. Bron: Rik Bijvelds, 13-03-2020

3.1.2 De aangrenzende schuurtjes

De aangrenzende schuurtjes zijn door de afwezigheid van dakbeschot/ dakplaten onder de dakpannen niet geschikt voor huismussen (zie afbeelding 3 en 4).

Afbeelding 3 en 4: Golfplaten op balken zonder dakbeschot . Bron: Rik Bijvelds, 13-03-2020

3.2 Vleermuizen

Waar ook nadrukkelijk naar gezocht is, is de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gezien de tijd van het jaar (winter) bevinden de vleermuizen zich (wanneer ze aanwezig zijn), dieper in de gebouwen, in de spouw in de muur of op andere vorstvrije plekken. Vleermuizen hebben in de wintermaanden namelijk een vrij constante temperatuur tussen de 5 en 10 graden nodig.

Vandaar dat het merendeel van de voorkomende soorten vleermuizen in Nederland, overwintert in koele, vorstvrije en vochtige ruimten zoals bunkers, ijskelders, etc. Alleen sommige soorten, zoals de gewone- en ruige dwergvleermuis overwintert vooral in gebouwen, bijvoorbeeld in de spouw of binnen in spleten en kieren.

Tijdens de quickscan is het pand van binnen en buiten gecontroleerd. De bevindingen zijn in het volgende hoofdstuk weergegeven.

3.2.1 De kerk, buitenzijde

Gezien de gaten in het dak, de muren en kapotte ramen (zie afbeelding 5 en 6), is het aannemelijk dat hierdoor vleermuizen naar binnen komen en deze plek gebruiken als vaste- en tijdelijke rust- en verblijfplaats.

Ook zijn er veel plekken waar vleermuizen achter boeiboorden en onder de daken kunnen komen. Er zijn vanaf de buitenzijde zelf geen vleermuizen waargenomen.

In de aangrenzende schuurtjes zijn geen sporen van vleermuizen aangetroffen. Ook waren hier momenteel de omstandigheden niet goed en zijn er te weinig schuilmogelijkheden om als vaste- of tijdelijke rust- en verblijfplaats aan te duiden.

Afbeelding 5 en 6: Gaten in het dak en in de ramen van de kerk waardoor vleermuizen naar binnen zouden kunnen komen.
Bron: Rik Bijvelds, 13-03-2020

3.2.2 De kerk, binnenzijde

Gezien de gaten in het dak en in de ramen hebben we ook de binnenzijde van de kerk bezocht en onderzocht.

Hier was het al snel duidelijk dat we met vleermuizen binnen in de kerk te maken hadden gezien de grote hoeveelheid uitwerpselen welke gevonden zijn (zie afbeelding 7 en 8).

Afbeelding 7 en 8: Uitwerpselen vleermuizen binnen in de kerk, binnen de rode cirkels . Bron: Rik Bijvelds, 13-03-2020

Door de sporen te zoeken en te zoeken naar plekken met grotere hoeveelheden uitwerpselen werd de kolonie al snel gevonden. Ze overwinteren momenteel in de kerk tussen een muur en houten balken in (zie afbeelding 9). Er zijn +- 10 - 15 stuks geteld op diverse plekken tussen de balken en de muur. De soort was niet goed te determineren maar naar alle waarschijnlijkheid gaat het om de gewone- of ruige dwergvleermuis.

Afbeelding 9: Aanwezige vleermuizen binnen in de kerk, binnen de rode cirkel . Bron: Rik Bijvelds, 13-03-2020

3.3 Overige bevindingen

Binnen in de kerk waren op het moment ook kauwen en een houtduif aanwezig. Er is in het vorige seizoen ook een nest gemaakt op het kruis (zie afbeelding 10). Deze was momenteel niet bewoond, maar dit kan natuurlijk altijd veranderen zolang vogels de kerk in kunnen.

Afbeelding 10: Oud nest op het kruis binnen in de kerk, binnen de rode cirkel . Bron: Rik Bijvelds, 13-03-2020

3.4 Beplantingen

Gezien de geplande werkzaamheden op het terrein en de aanwezige beplantingen tegen de kerk, zijn deze ook in de quickscan meegenomen.

3.4.1 Klimplanten

Tegen de kerk zijn op een aantal plekken Hedera aanwezig (zie afbeelding 11 en 12). Deze beplantingen zijn vaak ideale broedplaatsen voor bijvoorbeeld merels en zanglijsters, maar ook andere kleinere zangvogels zoals de heggemus, roodborst en winterkoning maken hier graag gebruik van.

Momenteel is er niets in de beplantingen aangetroffen welke de geplande werkzaamheden in de weg kunnen staan, maar dit kan natuurlijk in het broedseizoen veranderen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot en met 15 juli.

Wanneer deze beplantingen zouden gaan verdwijnen of hier direct naast gewerkt gaat worden, is het dus altijd belangrijk om direct voor de geplande werkzaamheden, deze nogmaals te controleren op aanwezige/ bewoonde nesten. Wanneer deze er zijn, dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot de jonge vogels de nest verlaten hebben. Hiervoor dient bij twijfel te allen tijde een ecoloog ingeschakeld te worden.

Afbeelding 11 en 12: Aanwezige beplantingen tegen de kerk. Deze plekken kunnen dienen als nestlocatie in het broedseizoen voor verschillende soorten. Bron: R.J.L. Bijvelds 13-03-2020

3.4.2 Muurvarens

Op een aantal plekken, en dan vooral aan de noordzijde van de kerk, zijn muurvarens aangetroffen (zie afbeelding 13 en 14). De soorten welke gevonden zijn, zijn niet wettelijk beschermd maar hier rust wel de zorgplicht op.

De soorten welke gevonden zijn:

- Tongvaren
- Muurvaren

Afbeelding 13 en 14: Tongvaren (links) en muurvaren (rechts) tegen de kerk. Deze soorten hebben een speciaal milieu nodig om te kunnen groeien. Bron: R.J.L. Bijvelds 13-03-2020

De zorgplicht houdt in dat u de werkzaamheden die nadelig kunnen zijn voor dieren en planten, in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen neemt om onnodige schade aan dieren en planten te voorkomen.

Dit betekent dat bekeken moet worden of de plekken met de aanwezige natuurvarens kan worden ontzien in de werkzaamheden. Ook zal er bekeken moeten worden of de groeiplekken van de varens beschermd en behouden kunnen blijven.

4. Conclusie

Op basis van bovenstaande informatie welke uit de quickscan flora en fauna, Sint-Jozefkerk in Geldrop, naar voren is gekomen, dient een aanvullend faunaonderzoek en vleermuisonderzoek uitgevoerd te worden.

Voor de volgende soorten dient naderonderzoek plaats te vinden, voor de werkzaamheden plaats kunnen vinden:

- Huismussen
- Vleermuizen
- Gierzwaluwen

Naderonderzoek huismussen:

- 2 onderzoekmomenten tussen 1 april en 15 mei

Naderonderzoek vleermuizen:

- 3 onderzoekmomenten tussen 15 mei en 15 juli
- 3 onderzoekmomenten tussen 1 augustus en 1 oktober

Naderonderzoek gierzwaluwen:

- 3 onderzoekmomenten tussen 15 mei en 15 juli

Worden de werkzaamheden binnen het broedseizoen (globaal tussen 15 maart / 15 juli) uitgevoerd, dan dient er, zeker in de aanwezige beplantingen tegen de kerk en in de aangrenzende schuurtjes opnieuw bekeken worden of soorten zich niet als nog gevestigd hebben.

Tijdens de werkzaamheden blijft de zorgplicht van kracht en bij een veranderende situatie dient te allen tijde een ecooloog ingeschakeld te worden.

Hopende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben, verblijf ik.

Met vriendelijke groet,
Ing. R.J.L. Bijvelds
Ecoloog BNL advies

Bijlage 3

Waarnemingen vleermuizen

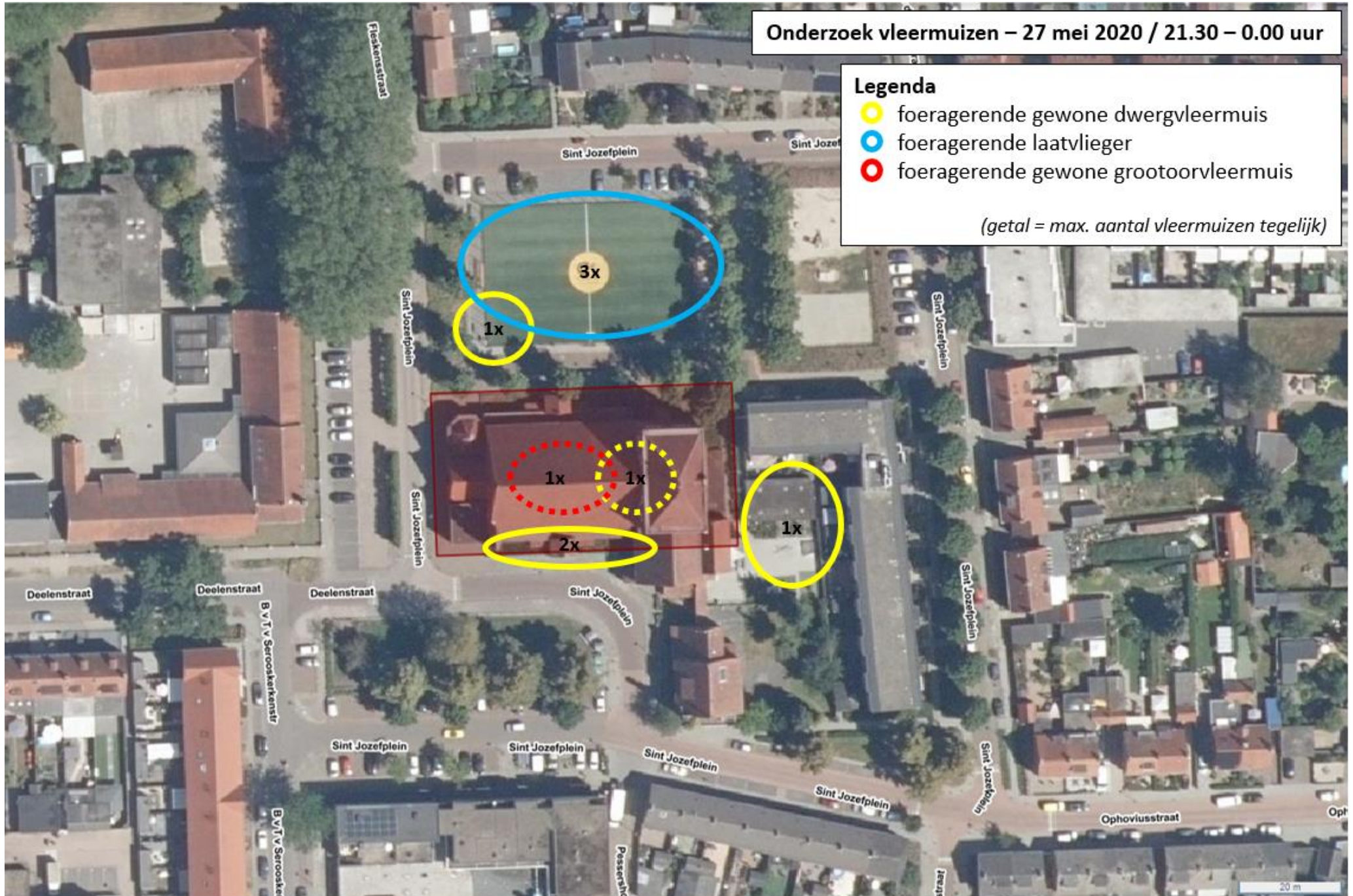

Onderzoek vleermuizen – 27 mei 2020 / 21.30 – 0.00 uur

Legenda

- foeragerende gewone dwergvleermuis
- foeragerende laatvlieger
- foeragerende gewone grootoorvleermuis

(getal = max. aantal vleermuizen tegelijk)

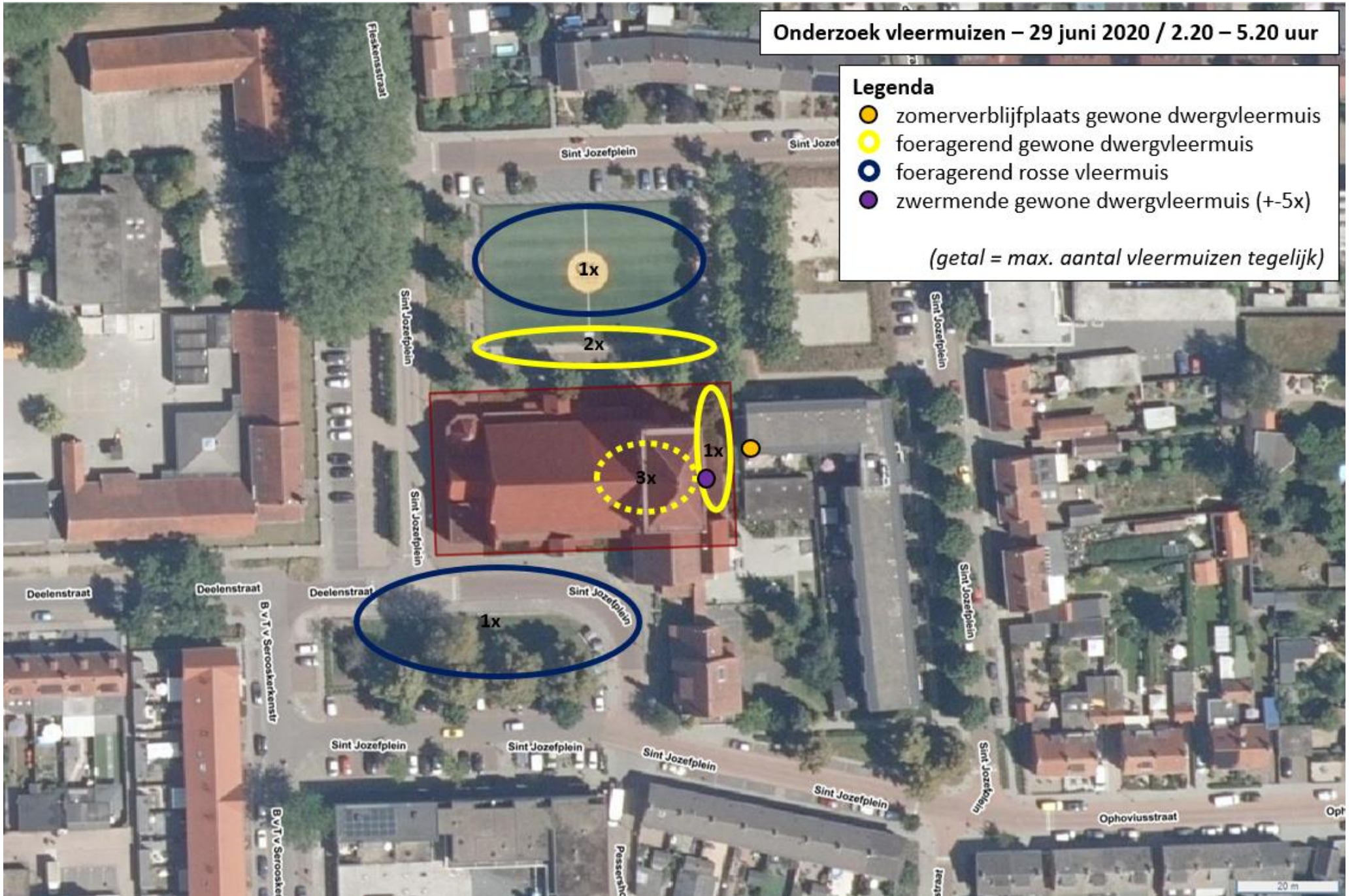

Onderzoek vleermuizen – 29 juni 2020 / 2.20 – 5.20 uur

Legenda

- zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis
- foeragerend gewone dwergvleermuis
- foeragerend rosse vleermuis
- zwermende gewone dwergvleermuis (+5x)

(getal = max. aantal vleermuizen tegelijk)

Onderzoek vleermuizen – 15 juli 2020 / 21.45 – 0.15 uur

Legenda

- foeragerende gewone dwergvleermuis
- foeragerende rosse vleermuis
- ▲ kortstondige waarneming laatvlieger

(getal = max. aantal vleermuizen tegelijk)

Onderzoek vleermuizen – 13 augustus 2020 / 0.00 – 2.00 uur

Legenda

- foeragerende gewone dwergvleermuis
- foeragerende rosse vleermuis
- foeragerende gewone grootoorvleermuis
- baltsterritorium gewone dwergvleermuis
- zwermende gewone dwergvleermuis (+5x)

(getal = max. aantal vleermuizen tegelijk)

Visuele inspectie vleermuizen – 13 augustus 2020 (overdag)

Legenda

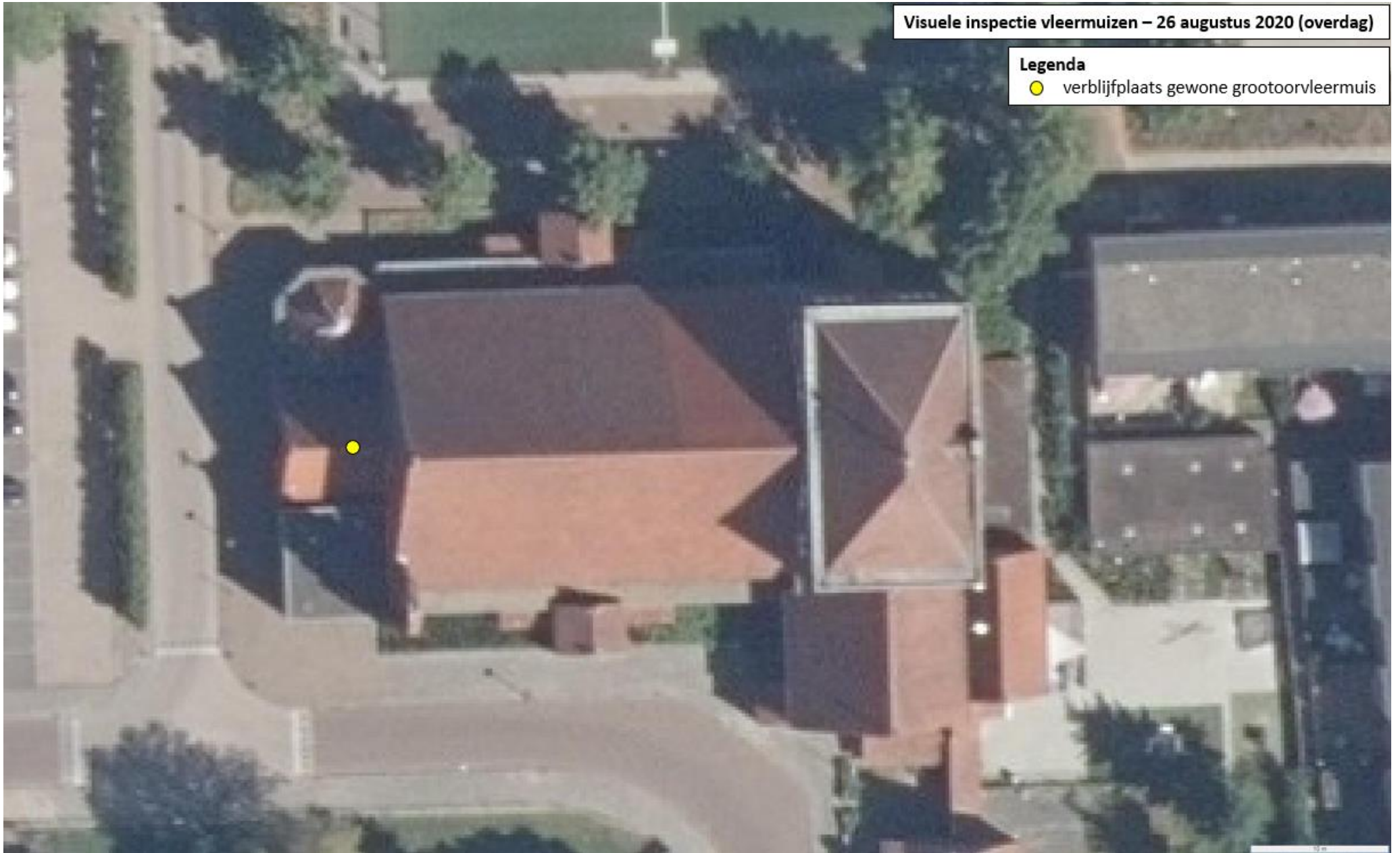
- verblijfplaats gewone dwergvleermuis
- verblijfplaats gewone grootoorvleermuis

Visuele inspectie vleermuizen – 26 augustus 2020 (overdag)

Legenda

● verblijfplaats gewone grootoorvleermuis

Onderzoek vleermuizen – 1 september 2020 / 0.00 – 2.00 uur

Legenda

- foeragerende gewone dwergvleermuis
- baltsgedrag gewone grootoorvleermuis
- foeragerende gewone grootoorvleermuis
- baltsterritorium gewone dwergvleermuis

(getal = max. aantal vleermuizen tegelijk)

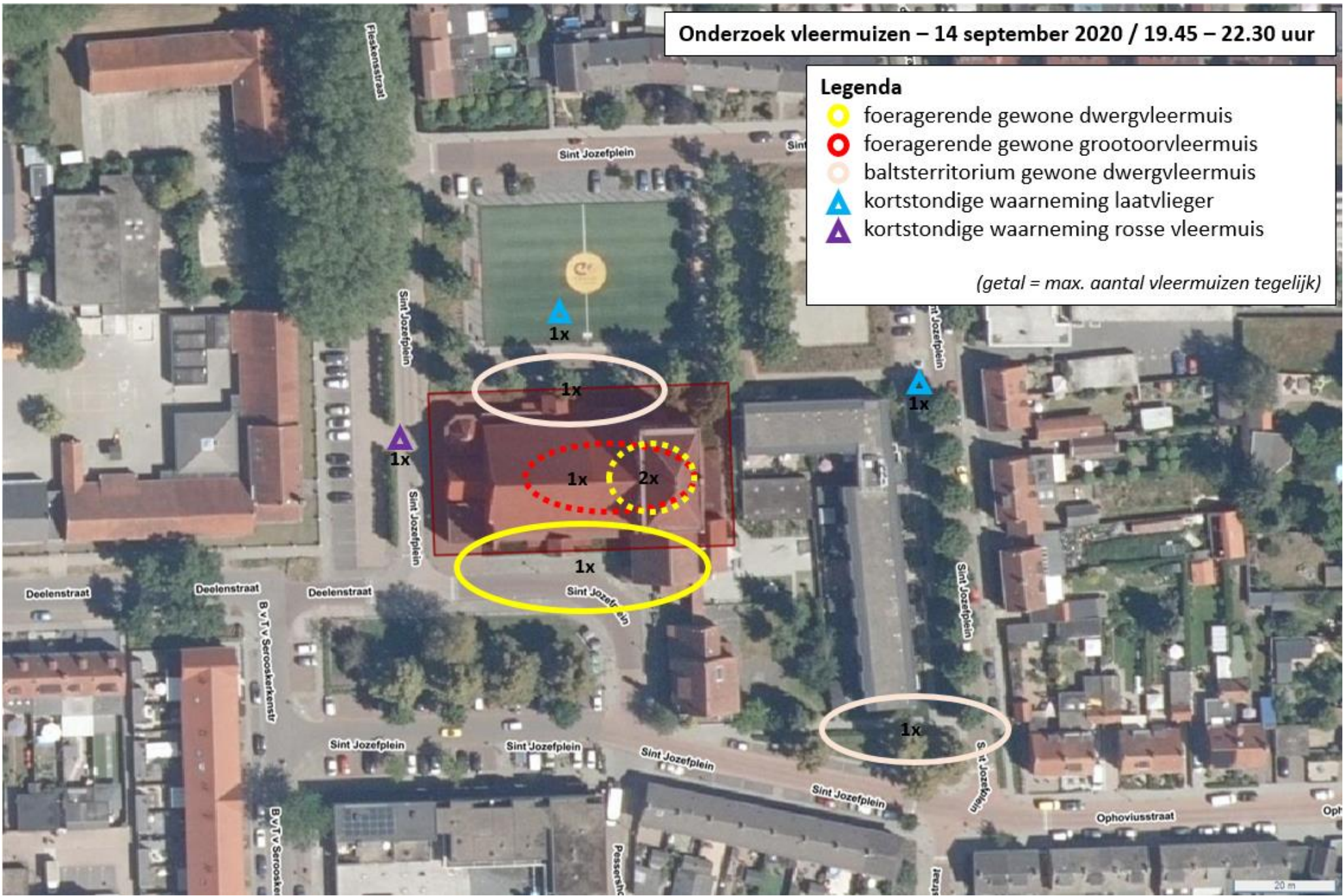

Onderzoek vleermuizen – 14 september 2020 / 19.45 – 22.30 uur

Legenda

- foeragerende gewone dwergvleermuis
- foeragerende gewone grootoorvleermuis
- baltsterritorium gewone dwergvleermuis
- ▲ kortstondige waarneming laatvlieger
- ▲ kortstondige waarneming rosse vleermuis

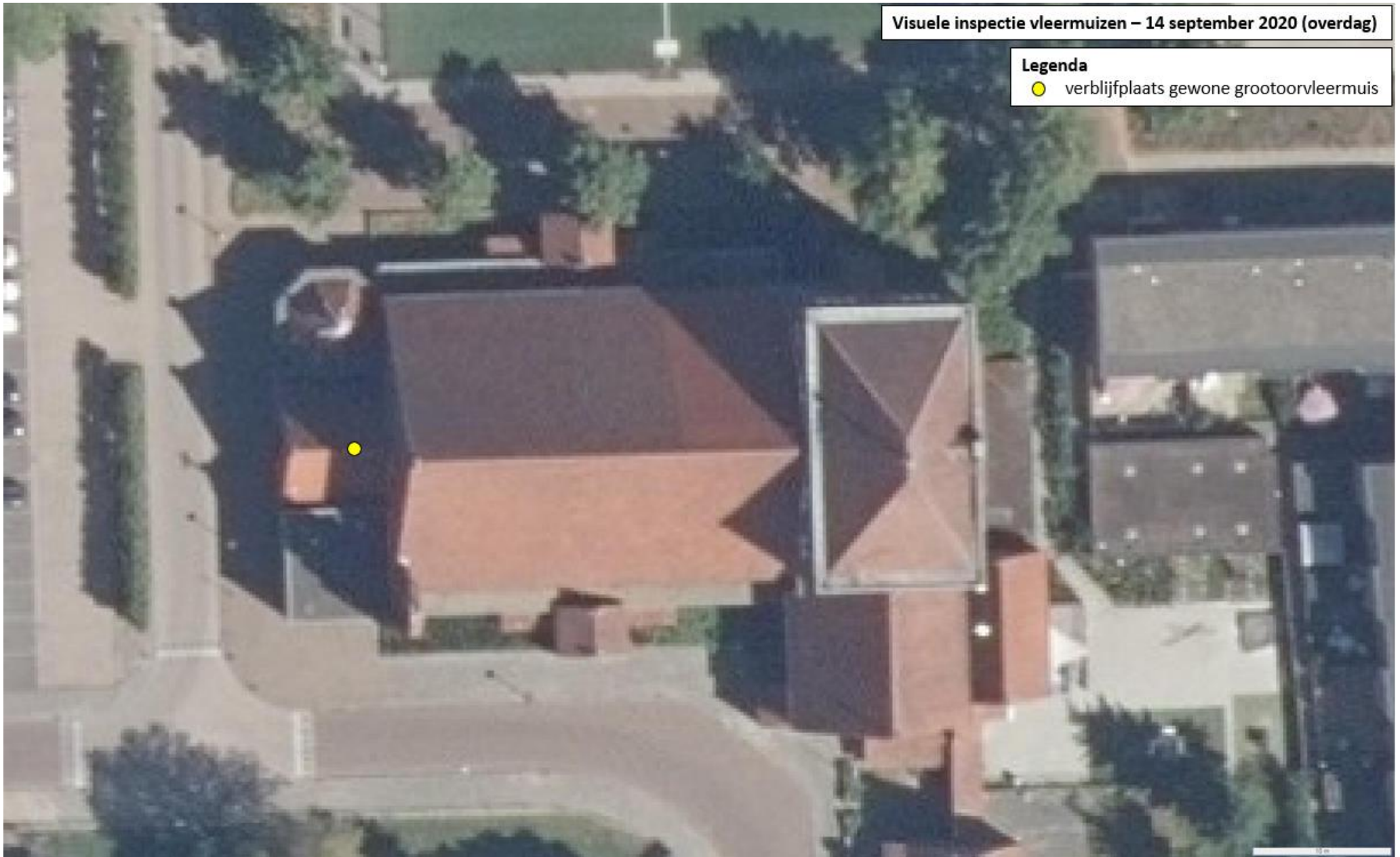
(getal = max. aantal vleermuizen tegelijk)

Visuele inspectie vlemuizen – 14 september 2020 (overdag)

Legenda

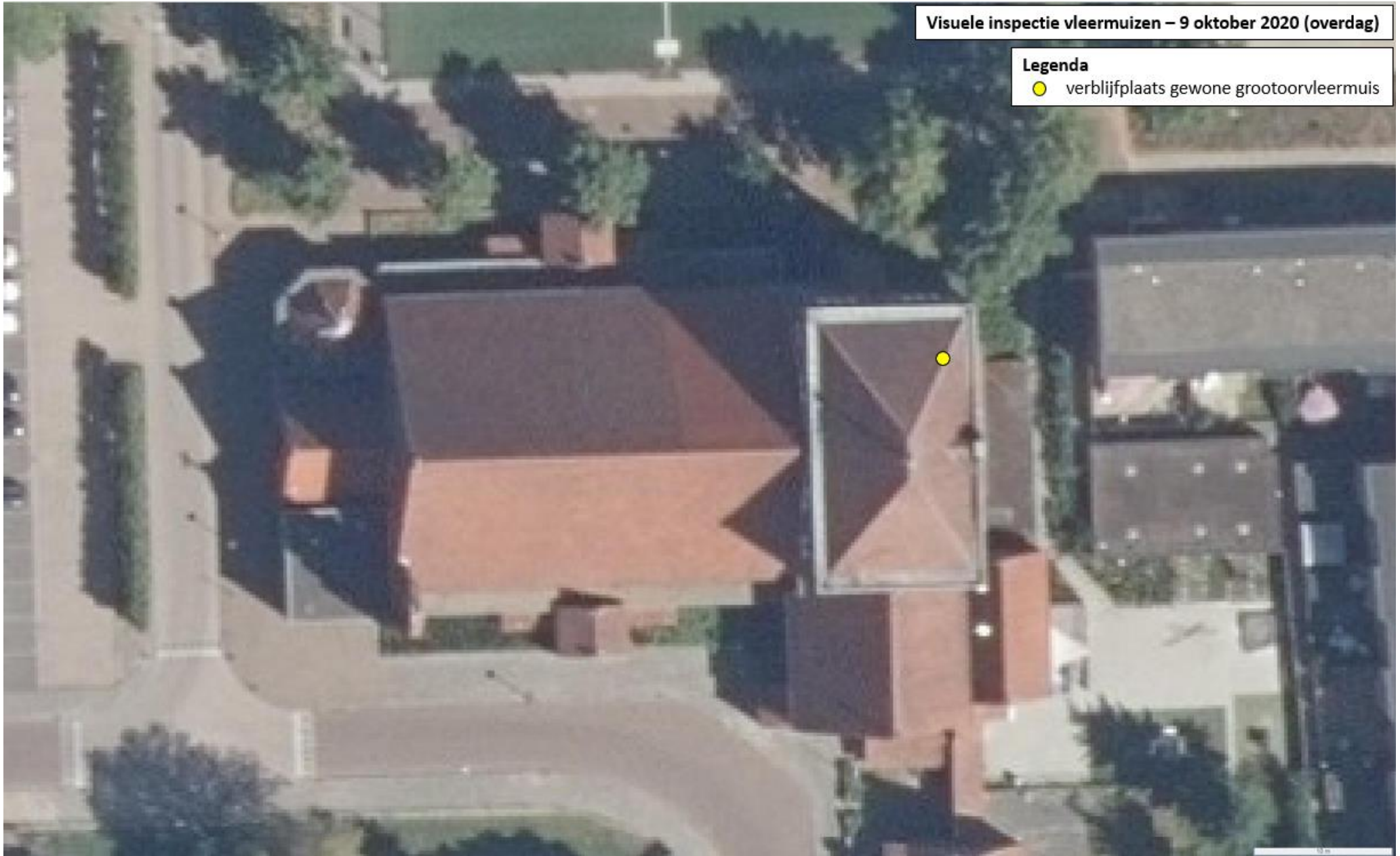
- verblijfplaats gewone grootoorvlemuis

Visuele inspectie vleurmuizen – 9 oktober 2020 (overdag)

Legenda

● verblijfplaats gewone grootoorvleermuis

Bijlage 4

Waarnemingen gierzwaluw

Onderzoek gierwaluw – 27 mei 2020 / 19.30 – 21.30 uur

Legenda
● nestplaats gierwaluw

Onderzoek gierzwaluw – 10 juni 2020 / 19.30 – 21.30 uur

Legenda

● nestplaats gierzwaluw

Onderzoek gierzwaluw – 15 juli 2020 / 7.30 – 8.30 uur

Legenda

● nestplaats gierzwaluw

Bijlage 5

Waarnemingen huismus

Onderzoek huismus – 30 april 2020 / 9.15 – 11.15 uur

Legenda

- nestplaats huismus
- schuilplaats huismussen

Onderzoek huismus – 11 mei 2020 / 7.00 – 8.00 uur

Legenda

- nestplaats huismus
- schuilplaats huismussen

Bijlage 6

Overzicht alternatieve verblijfplaatsen

Alternatieve verblijfplaatsen vleermuizen, gierzwaluw en huismus

Legenda

- vleermuiskast VK SK 02
- vleermuiskast VK MP 02
- ▲ nestkast gierzwaluw (cluster van vier)
- nestkast huismus (cluster van vier)

Locatie 1 (geplaatst op 26-08-2020)

Locatie 2 (links; geplaatst op 26-08-2020) en 5 t/m 7 (rechts; geplaatst op 10-09-2020)

Locatie 3 (geplaatst op 10-09-2020)

Locatie 8 en 9 (geplaatst op 26-08-2020)

Locatie 10 en 11 (geplaatst op 10-09-2020)

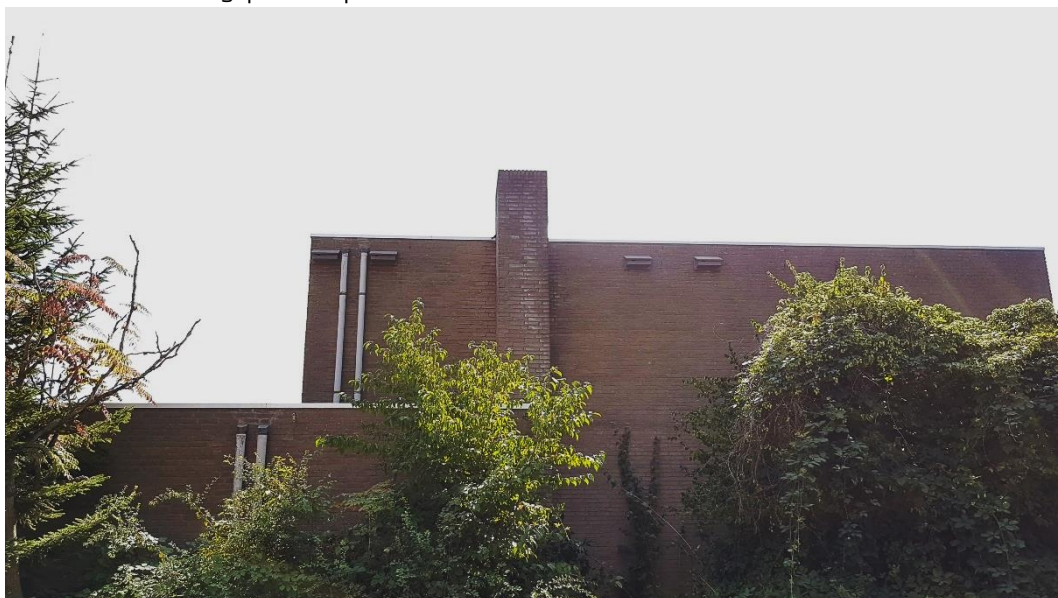
Locatie 12 t/m 15 (geplaatst op 10-09-2020)

Locatie 16 t/m 19 (geplaatst op 10-09-2020)

Locatie 20 t/m 23 (geplaatst op 10-09-2020)

Locatie 24 en 25 (geplaatst op 10-09-2020)

Expertteam Remote Sensing

Wij monitoren de groene leefomgeving met luchtfoto's, satellietbeelden en laserscandata. Wij brengen 'bijna live' groen in zicht en laten zien wat groen doet met het lokale klimaat én wat het klimaat doet met ons groen. Ons expertteam bestaat uit Remote Sensing specialisten, programmeurs, modellers en gebiedsanalisten.

Ons groene inzicht brengt uw groen in zicht!

Expertteam Groene Data

Wij maken 'big (green) data' toegankelijk, toepasbaar en zichtbaar. Wij zetten groen letterlijk op de kaart en bieden inzicht in groene kansen.

Ons expertteam bestaat uit data-experts, ruimtelijk analisten en programmeurs. Specialisten op het gebied van fotogrammetrie, sensoriek en mobile mapping maken het team compleet.

Expertteam Groene Leefomgeving

Ons groene inzicht slaat bruggen tussen groen, grijs, blauw en rood. In ons team werken boomtechnisch adviseurs, ecologen, dendrologen, toezichthouders, juristen, bestek- & contractdeskundigen, ontwerpers, stedenbouwkundigen en klimaatadaptatiespecialisten samen.

